

WAT TE DOEN VOOR MEER PADDENSTOELEN IN ONZE TUINEN?

Piet Bremer

pietbremer@planet.nl

Bremer, P. 2024. What to do for more mushrooms in our gardens? *Coolia* 67(1): 5–18.

In gardens habitats can be created for mushrooms. Mushrooms will profit from bryophyte-rich unfertilized grasslands, but also from late mown lawns, calcareous grassland, boles and branches, planting trees and shrubs with mycobiontic relations and even a bonsai culture with small trees in containers. This paper lists how to make these habitats on a small scale and recommends mycological gardening over traditional gardening. In his own garden rich in mushroom habitats the author recorded 74 species within 35 years on 135 m². The author also underlines another aspect of promoting mushrooms in your garden. It is a basis for a daily monitoring and mapping of species and fruit bodies, improving our knowledge about lifespan, time of appearance and spatial dynamics.

Als de winter is verdreven en het voorjaarszonnetje zijn warmte laat voelen, gaan bij veel mensen de vingers kriebelen om de tuin in orde te maken. Enthousiast worden bloemperken en zaaibedden klaar gemaakt voor de zomer. De bodem wordt geïnspecteerd, zo nodig bemest en besproeid. Vol overtuiging gaat men aan het poten en zaaien. En als de temperatuur ook nog een beetje meewerkt, kunnen binnen afzienbare tijd de eerste zaailingen worden verwelkomd en komen de eerste bloemen in de knop. Zo begint in 2016 een artikel, niet over paddenstoelen in tuinen, maar in minituinen: het opkweken van myxomyceten in afgesloten bakjes (van Hooff et al., 2016). En hoewel ‘tuin’ voorkomt in hun titel is de omschrijving van paddenstoelen en tuin niet gericht op het paddenstoelvriendelijk inrichten en beheren van een tuin. Dit artikel wil dat juist wel doen. Want er zijn diverse mogelijkheden om paddenstoelen dicht bij huis te krijgen.

De NMV heeft 700 leden. Als we er van uitgaan dat 80% van de leden een tuin heeft van gemiddeld 100 m², dan hebben we samen $560 \cdot 100 = 5,6$ ha aan tuin. Dat is een groot oppervlak om wat te doen voor paddenstoelen. Ongetwijfeld hebben we als tuinbezitters allemaal een stukje gazon, een hoekje om te zitten en ik ga er vanuit dat we ook allen borders hebben met allerlei kleurige eenjarige en overjarige bloemen, met bolgewassen in het voorjaar en sierlijke struiken. Onze rijkdom overziend betekent dit ook dat velen van ons ook wel eens paddenstoelen in de tuin hebben gevonden. Bij het ‘nabladeren’ van 50 jaar aan *Coolia*’s viel het me op dat er in al die jaren wel enige aandacht is besteed aan de mycoflora nabij de deurmat. Diverse malen worden meldingen gemaakt van bijzondere vondsten.

Al veel eerder aandacht voor tuinen

Geesink (1990) was de eerste NMV-er die in *Coolia* over twee bijzondere soorten korstzwammen in zijn tuin publiceerde: Gladsporig sterrenkorstje (*Asterostroma laxum*) onder in een hoop oude bakstenen en de Wrattige waskorstzwam (*Eichleriella deglubens*) op een kleine dode tak die uit een oude kersenboom was gebroken. Een hoop bakstenen of een oude kersenboom zijn niet de eerste biotopen die ik zou promoten voor een tuin. Van den Bergh (1999) vermeldt de Kegelmorielje (*Morchella elata*) van een rand van een tuinvij-

ver en de Cedergrondbekerzwam (*Geopora sumneriana*) onder de Atlasceder (*Cedrus atlantica*). Jan Hoogschagen vermeldt in 1996 het al jarenlang voorkomen van de Inktboleet (*Boletus pulverulentus*) in zijn Arnhemse tuin. Als verklaring vermeldt hij: een iets lemige bodem, oude eiken direct buiten de tuinen en het al 25 jaar niet meer bemesten van het gazon, dat niet te vaak wordt gemaaid (met afvoer van het maaisel), en het ontstaan van een dik mosdek van Weidehaakmos (*Rhytidiadelphus squarrosus*) met o.a. Groot mosklokje (*Galerina clavata*), Oranjegeel trechttertje (*Rickenella fibula*), Paarsharttrechttertje (*R. swartzii*), Bruinsnedemycena (*Mycena olivaceomarginata*) en Bleekgele mycena (*M. flavoalba*); een set van soorten die mij bekend voorkomt van mijn eigen tuin. Adema (1999) vermeldt de Essenzwam (*Perenniporia fraxinea*) van een achtertuin in Leiden en ook de Gesteelde lakzwam (*Ganoderma lucidum*) van een tuin, maar merkt wel fijntjes op bij zijn onderzoek naar paddenstoelen in tuinen: “Helaas kan ik natuurlijk niet in de achtertuinen kijken”. Chrispijn (1999) vond al bij zijn allereerste Amsterdamse herenhuistuinbezoek een nieuwe koraalzwam voor ons land: Fijnvertakt koraaltje (*Ramariopsis tenuicula*). Van den Berg-Blok & Anema-Balke (2002) vermelden de vondst van de Cedergrondbekerzwam in tien tuinen in Zuid-Holland en steeds bij Atlasceders. Termorshuizen (2003) vermeldt het Weerhuisje (*Astraeus hygrometricus*) in een Doorwerthse tuin en de Stinkende collybia (*Collybia impudica*) wordt genoemd bij een notenboom in een Afferdense tuin (Verrijdt 2004). Arnolds & van den Berg (2005) vermelden 26 typische houtsnipperpaddenstoelen, waaronder een nieuwe soort voor de wetenschap op een snipperpad (Bittere franjehoed, *Psathyrella amarescens*). Chrispijn *et al.* (2015) noemen diverse tuin-habitats en vermelden bijzondere vondsten in Drentse tuinen.

In 2000 verscheen een serie beschrijvingen over paddenstoelen en natuurbeheer (Jalink *et al.* 2001). De schrijvers behandelen diverse habitats. Bij het stedelijk gebied worden parken en kerkhoven genoemd. Tuinen worden niet genoemd, waarschijnlijk omdat ze per definitie buiten het natuurbeheer vallen? Ook het artikel van Adema (1999) over de mycoflora in de binnenstad gaat vooral over parken, solitaire bomen en dergelijke, maar niet over tuinen. Chrispijn (1999) bezocht daarentegen meerdere tuinen van Amsterdamse herenhuizen. Tuinen van anderen bezoeken is natuurlijk lastig. Het van tuin tot tuin struinen om paddenstoelen te zoeken is praktisch niet uitvoerbaar en levert relatief weinig informatie op. De meeste tuinen bestaan uit stenen (in allerlei platte vormen en formaten), gazons en bloemperken en het onderhoud middels regelmatig maaien en schoffelen lijkt niet samen te gaan met een opmerkelijke mycoflora. Toch is hiermee niet alles gezegd. Tuinen kunnen interessant worden gemaakt voor paddenstoelen, maar dat vereist wel een andere kijk op inrichting, onderhoud en beheer. Bij het in acht nemen van een aantal principes is het mogelijk meer paddenstoelen in een tuin te krijgen.

Tuinen algemeen

Alle tuinen worden in ons land gekenmerkt door het feit dat ze omtuind zijn, dus afgescheiden van de omgeving met een omheining, hek, border, muurtje of heg. De Nederlandse tuin is gemiddeld 100 m² groot. We spreken van kleine tuinen bij minder dan 100 m², van matig grote tuinen tussen de 100–500 m² en grote tuinen bij meer dan 500 m². Bijna altijd is naast betuining ook sprake van betegeling; om inloop met grond aan schoeisel het huis in te voorkomen. Als er een garage in de tuin staat gaat veel oppervlak op aan betegeling, hoewel ook hier groene mogelijkheden zijn. Wat dan overblijft heeft in jonge gezinnen een

belangrijke betekenis voor vertier en speelplezier. Een deel van de tuin is dan betegeld voor bankjes, tafels en speeltoestellen en de recente hype met tuinhuisjes kost ook tuinoppervlak. En wat overblijft is dan gazon en mogelijk nog een stukje border. Pas bij middelgrote tuinen is er meer ruimte voor wat ecologische franje. We zien een grote variatie aan de invulling van tuinen. Het ecologisch minst interessant is de geheel betegelde tuin. Vaak staan hier nog wel wat potplanten. Iets groener zijn de 100% gazon tuinen, die constant kort worden gehouden, soms met robotmaaiers. Bij het dagelijks maaien zijn paddenstoelen kansloos. Pas als het maaien maar één keer per twee weken gebeurt (al gauw 10 keer per seizoen) komt er meer ruimte. Een derde type tuin is die van gazon en border die gevuld is met allerhand exotische plantensoorten, gekocht op kleur en/of bloeitijd of om nog andere redenen. Wat dat betreft is menige tuin een kleine botanische tuin. Meer uitzondering dan regel zijn de (bijna) 100% bordertuinen, waarbij eigenaren zich helemaal hebben uitgeleefd met allerlei soorten. Van de tegeltuin, gazontuin, gemengde tuin en bordertuin als hoofdtypen komt de gemengde tuin het meest voor. Bij heel grote tuinen kunnen oude bomen in de tuin staan en krijgt de tuin een heel andere uitstraling. Vijvers komen regelmatig voor, van minder dan 1 m² tot meerdere m², vooral in gazon-border tuinen. Voor de biodiversiteit in de tuin zijn ze een zegen en ze trekken veel dieren aan, zoals waterkevers en libellen. Naast bovengeschetste typen komen dan nog veel zeldzamer andere typen voor, zoals tuinen met een deel moestuin.

Meer paddenstoelen in de tuin

Algemeen

De inspiratie voor meer ruimte voor paddenstoelen in tuinen of mijn eigen tuin was toch wel de natuurtuin van Ger Londo, waar allerlei grondsoorten verspreid uit Nederland bij elkaar waren gebracht (o.a. rivierzand, duinzand en zavel) en waarop zich kenmerkende vegetaties ontwikkelden met ook de daarbij behorende paddenstoeflora (Dekker *et al.*, 2002). Daarbij bleek op een klein oppervlak veel te imiteren van grotere natuurgebieden, zonder dat sprake was van uitzaai van paddenstoelen, in zo verre dat al mogelijk is. Mogelijk waren sporen meegekomen met de grond uit verschillende delen van ons land en een deel zal met de wind zijn aangevoerd. Wat voor grasland kan, is natuurlijk ook denkbaar voor andere biotopen zoals bomen, dood hout of een vijver... Hieronder wordt een overzicht gegeven van wat zoal mogelijk is.

Bomen en struiken

De aanplant van geschikte bomen en struiken is een manier om paddenstoelen in je tuin te krijgen. Er bestaan grote verschillen in het aantal soorten paddenstoelen die bij de ene of andere boom of struik kan groeien. Het gaat dan zowel om saprotrofe soorten als om mycobionten. Als het om mycobionten gaat scoort de Zomereik (*Quercus robur*) hoog (Tabel 1). Een eik in je tuin kan het begin zijn van een toekomst met paddenstoelen, maar veel lezers bezitten niet een tuin van een dergelijk formaat dat er ruimte is voor een hoge Zomereik. De oplossing is dat je je boompje tot ca. 5 meter laat opgroeien en dan afzaagt op een hoogte van 1,5–2m. Het jaar daarop loopt de eik dan met takken uit in de buurt van de zaagsnede, en maak je het prille begin mee van een knoteik. Deze takken kun je om de 2–4 jaar weer afzaagen, zodat het boompje bescheiden van formaat blijft. Ik heb zodoende knobomen in mijn tuin gemaakt van de Gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), Gladde iep (*Ulmus minor*) en

Bomen en struiken zijn ruim in de handel beschikbaar. Vanuit eikels kun je ook zelf je toekomstige knoteik laten opgroeien en vanuit in het veld verzamelde hazelnoten een Hazelaar. Het vergt iets meer geduld dan via aankoop. Met de handel is het uitkijken, want wat je koopt is niet altijd wat het lijkt. Mijn Hazelaar bleek achteraf de Lambertsnoot (*Corylus maxima*) te zijn.

sanguinea). Bij een natuurtuin zou ik als heg altijd het gebruik van de Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*) adviseren, hoewel ook deze mycologisch weinig oplevert. Haagbeuk levert meer op. Het advies geldt wat struiken betreft vooral om de Hazelaar (*Corylus avellana*) te planten, als uitstaande solitaire struik, of als onderdeel van een heg, en je kunt vanuit heg de Hazelaar ook omvormen naar knothazelaar. Rondom de Hazelaar verscheen in mijn tuin als eerste de Gekroesde fopzwam (*Laccaria tortilis*), en daarna volgden de de Kale aardappelbovist (*Scleroderma bovista*) en Roodsteelfluweelboleet (*Xerocomus chrysenteron* s.l.). Langs een Hazelaar-hegje verscheen aanvankelijk de Gewone fopzwam (*Laccaria laccata*) en de afgelopen jaren staat er ook de Vuurmelkzwam (*Lactarius pyrogalus*)! Mason *et al.* (1982) laten zien dat al binnen zes jaar na aanplant een diverse mycobionten verschenen bij de Ruwe en Zachte berk, waaronder de Donzige melkzwam (*Lactarius pubescens*), Tweekleurige vaalhoed (*Hebeloma mesophaeum*) en de Gewone Fopzwam (*Laccaria laccata*).

Figuur 1. Een pot met bonsai minibosje met Zomereik, Ruwe berk en Haagbeuk. Hier groeit Bevertjes in de zomer en in de vroege herfst verschijnen *Naucoria bohemica* en andere soorten!

Spaanse aak (*Acer campestre*), hoewel mycologisch weinig interessant. De groei van de Zomereik viel tot nu toe tegen, waardoor ik van deze soort nog geen knotboom heb. Andere aan te bevelen soorten als boom of als knotboom zijn de Ruwe berk (*Betula pendula*), Haagbeuk (*Carpinus betulinus*) en mogelijk kan ook de Beuk (*Fagus sylvatica*) lukken. Wat struiken betreft hebben veel soorten geen mycobionten, zoals Hulst (*Ilex aquifolium*) of Rode kornoelje (*Cornus*

Bonsai

Potplanten bieden een uitkomst voor betegelde tuinen of voor het balkon. Paddenstoelen zijn te verwachten als in een pot boompjes worden gehouden op de Japanse manier: als bonsai die jaarlijks wordt bijgeknipt (zie Figuur 1). In mijn gemengde pot met Ruwe berk, Zomereik en Haagbeuk staan nu op 10 dm² jaarlijks tot drie soorten paddenstoelen, met de Gewone zilversteelzompzwam (*Alnicola bohemica*) als meest frequente soort. Een andere pot betrof de spontane vestiging van de Zwarte els (*Alnus glutinosa*) waar binnen drie jaar na kieming ook het Bleke zomp-

Figuur 2. Gestreept nestzwammetje (Cyathus striatus) in het houtsnipperbed naast ons huis.

zwammetje (*Alnicola escharoides*) al aanwezig was! Een dergelijke pot moet dan wel steeds vochtig worden gehouden of met de voeten in het water staan.

Je kunt in een grote pot (liefst met iets schrale grond) boompjes laten kiemen en deze laten opgroeien tot *bonsai* boompjes. Als ze 30–40 cm hoog zijn, worden ze jaarlijks bijgeknipt. De boompjes staan in een pot, dus water geven is noodzakelijk voor de bonsai, en indirect ook voor de paddenstoelen.

Houtsnippers

Arnolds & van den Berg (2005) geven een overzicht van de houtsnipperpaddenstoelen waar- bij snipperpaden en snipperhopen genoemd worden. Jalink *et al.* (2000) zijn nogal negatief over snippers, zowel in laanbeplanting als op paden, omdat met snippers de verruiging van de vegetatie kan toenemen. We hebben het dan wel over het beheer van bossen en natuurgebieden. In stedelijk gebied is daar minder bezwaar tegen. In een grote tuin kan een snipperpad worden aangelegd en in een kleine tuin moet het mogelijk zijn een vakje van een vierkante meter te realiseren. Een in 1990 zodanig ingericht hoekje leverde nadien tien soorten paddenstoelen op. Het waren aanvankelijk kleine soorten, maar daarom niet minder spannend. Kleine Gewone zwavelkopjes (*Hypholoma fasciculare* forma *pusillum*), Geweizwammetjes (*Xylaria hypoxylon*), maar ook het Donsvoetje (*Tubaria furfuracea*). En daarna verschenen in het bed, na het vernieuwen van het snipperbed om de 2 of 3 jaar, ook diverse soorten Franjehoeden (*Psathyrella* spp.).

Houtsnippers hebben een economische waarde gekregen en kunnen in grote hoeveelheden in houtgestookte centrales verdwijnen. Maar op plekken waar snippers gelegen hebben blijft altijd wel wat liggen. Een beetje harken kan dan voldoende opleveren om de 1–2 m² houtsnipperbed te maken, dan wel te vernieuwen. Voor snipperpaden geldt het advies om elk jaar nieuwe snippers toe te voegen. Arnolds & van den Berg (2005) adviseren zelfs een laag van 5 cm per jaar. Bij een niet betreden bedje zou ik om het jaar nieuwe snippers toevoegen.

Dood hout

Met stukken hout is het mogelijk saprotroof levende paddenstoelen te krijgen. Bij voorkeur gaat het om diverse formaten, van takken tot dikke stukken. Elke soort hout heeft weer eigen saprotrofe zwammen, dus een vak met stukken eikenhout, beukenhout en dennenhout levert méér soorten op dan een vak met maar één van deze drie. Dood hout kan apart worden gelegd, op een hoop of rechtop met deel van de stam in de grond. Een hoop levert het snelst resultaat op omdat het beter vocht vasthoudt. Op een gedeeltelijk gezaagde eikenstam (20 cm in doorsnede) groeiden in mijn tuin enkele jaren geleden prachtige toefen van het Gewoon zwavelkopje (*Hypholoma fasciculare*) en menig tuinbezoeker had aandacht voor deze pracht. Een andere stuk eikenhout leverde enkele jaren Week oorzwammetje (*Crepidotus mollis*) op, en in 2022 was er een grote toef Witsteelfranjehoed (*Psathyrella piluliformis*) op een ander stuk oud eikenhout.

Stukken dood hout zijn als brandhout in de handel verkrijgbaar. In bossen met werkzaamheden is het een kwestie van vragen om wat stukken hout. De markt biedt ook stukken hout die al geïnfecteerd zijn met bijv. de Oesterzwam (*Pleurotus ostreatus*).

Harde omhulsels

Van allerei verhoude vruchtlichamen zijn specifieke paddenstoelen bekend, vooral kleine ascomyceten, maar op bijv. oude sparrenkegels de Sparrenkegelzwam (*Strobilurus esculentus*). Je kunt in de tuin een hoek maken waar op circa een halve m² elders verzamelde eikels, bolsters van wilde kastanjes, kegels van sparren en dennen op een 'hoop' worden gegooid, liefst op de meeste schaduwrijke plek in de tuin. Het advies is dit vochtig te houden tijdens lange droogte-perioden. Dat moet iets opleveren, maar met dit onderdeel heb ik (nog) geen ervaring opgebouwd....

Gazon

Gazons zijn een soort van graslanden die zó vaak worden gemaaid dat de grassen altijd vegetatief blijven. Ze zijn te vergelijken met natuurlijk grasland dat continu kort wordt gehouden door grazend vee. Wanneer ze dan niet te veel bemest zijn, kunnen we in dergelijke graslanden soms dezelfde plantensoorten tegenkomen als in een gazon, met het Madeliefje (*Bellis perennis*) als mooiste voorbeeld. In een met graszoden aangelegde tuin op humeus zand met daaronder binnen een halve meter keileem kwamen met de zode de nodige graslandpad-

denstoeltjes mee, waarbij het Izabelkleurig breeksteeltje (*Conocybe lactea*), de meest algemene soort bleek en zich niet zo veel aantrok van het regelmatig maaien, en in de natte zomer van 2004 steeds weer de kop opstak. Ook Roze

Figuur 3. Knolparasolzwammen onder de Japanse ligusterheg tussen Klimop en Gewone eikvaren.

Figuur 4. De Reuzenchampignon verscheen in 2019 precies daar waar de soort ook in eerdere jaren groeide en waar regelmatig de bodem tegen drogen was begoten met regenwater.

pronkridder (*Calocybe carnea*), Bruine satijnzwam (*Entoloma sericeum*) en Gazonvlekplaat (*Panaeolina foenisecii*) waren aanwezig, maar in veel lagere dichtheden. Het gazon werd niet bemest, wat betekent dat het na verloop van jaren mosrijker werd en ook allerlei kruiden zich wisten te vestigen. Wat is er tegen een kruidenrijk, mosrijk gazon? Bij nat weer kan een mosrijk gazon iets gladder zijn, dus het is uitkijken met lopen.... En bij betreding bij droogte kan mos loslaten en kunnen gaten ontstaan. Of een overijverige Merel (*Turdus merula*) haalt de boel overhoop. In zo'n gazon gaat meestal Weidehaakmos (*Rhytidiadelphus squarrosus*) domineren. In een vochtig gazon gaat het vaak om Puntmos (*Calliergonella cuspidata*). Ook Gewoon dikkopmos (*Brachythecium rutabulum*) en Fijn laddermos (*Kindbergia praelonga*) zijn vaak aanwezig. Naast eerder genoemde soorten zijn mosklokjes (*Galerina* spp.) te verwachten. De Zwartwordende wasplaat (*Hygrocybe conica*) kan binnen tien jaar aanwezig zijn.

De mycologische waarde van een gazon neemt sterk toe bij het achterwege laten van bemesting en bij vermossing. Dus het advies is om het mos niet weg te krabben of weg te harken, maar in (een deel van) het gazon te laten groeien. Waar dit gazon beschaduwd is, zullen eerder paddenstoeltjes verschijnen. Al op enkele vierkante meters kan dit het nodige opleveren. Het mosrijke deel wordt na 1 september niet meer gemaaid zodat de paddenstoelen alle ruimte krijgen.

Hooiland

Hooiland laat zich gemakkelijk maken door een stukje gazon om te vormen naar halfnatuurlijk kruidenrijk grasland. Londo (1987) heeft de ontwikkeling van dergelijke tuinen in ons land voor het eerst gepropageerd en uit onderzoek is duidelijk aangetoond dat dergelijke mini-hooilandjes ook voor paddenstoelen erg interessant kunnen zijn, met zelfs de vestiging van meerdere soorten wasplaten (Dekker et al., 2002, Bremer 2020). Mijn hooilandje beperkte zich tot de voortuin en omvat een hoogtegradiënt van humeuze tuingrond naar enkele vierkante meters veen rondom een natte laagte (...mislukte vijver). In totaal was het niet meer dan 10 m².

Bij overgang in de tijd van gazon naar hooiland is het ook aantrekkelijk om meer bloemen

Om bloemrijke grasland te krijgen wordt jaarlijks gemaaid/gehooid. In nog productief grasland geldt het advies van twee maal hooien, bijv. begin juli en begin september. Bij een schralere vegetatie is het belangrijk dat voor begin september wordt gemaaid - en natuurlijk wordt het hooi afgevoerd (of als voer gebruikt voor landbouwhuisdieren: oppassen met Jacobskruiskruid, *Jacobaea vulgaris*). Het is wellicht overbodig te zeggen dat gif en mest te allen tijde uit den boze zijn. Ongewenste soorten worden uitgestoken of met knippen kort gehouden.

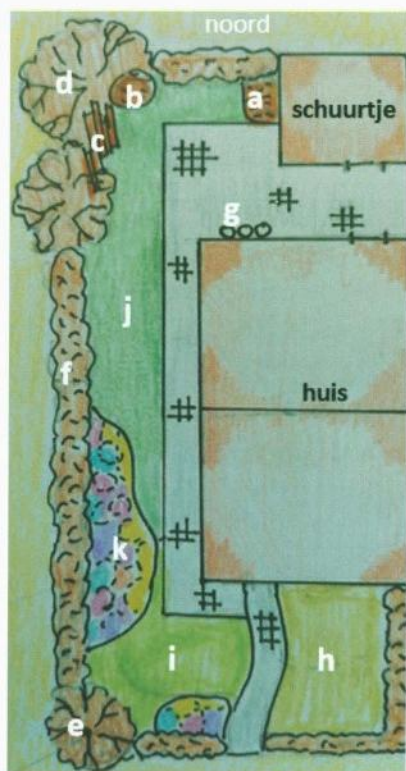
te krijgen. Dat is het makkelijkst door in voorjaar de grasmat wat open te trekken en hier zaden van bijv. Margriet (*Leucanthemum vulgare*), Grote ratelaar (*Rhinanthus angustifolius*) of Rolklaver (*Lotus corniculatus*) door te zaaien. Een speciale vorm van hooiland betreft kalkgrasland. Ik heb daarvoor mergelgruis uit Limburg kunnen aanschaf-

fen en dat werd 1 : 1 gemengd met de zwarte tuingrond en tot 30 cm diep aangebracht. In deze grond zijn soorten van kalkgrasland gezaaid of gekweekte planten uitgezet (o.a. Gulden sleutelbloem *Primula veris* en Duifkruid *Scabiosa columbaria*). Ondertussen staan hier op 10 m² 50 soorten grassen en kruiden. In het vijfde jaar stond er de eerste paddenstoelsoort, nl. op mos: Gerimpeld mosoortje (*Arrhenia retiruga*). De Kleine grasfranjehoed (*Psathyella prona*) is de laatste nieuwkomer. Maar of hier binnenkort nog wasplaten gaan verschijnen? Dekker *et al.* (2002) noemen 16 soorten die in dergelijk kalkgrasland kunnen verschijnen, waaronder het Bezemkoraaltje (*Ramariopsis tenuiramosa*).

Border

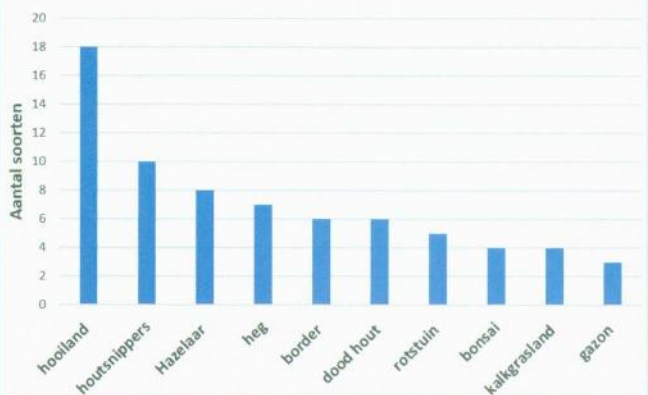
Een border is er op gericht om bloemen tot hun recht te laten komen. Hoe inlands of exotisch

de soortkeuze is staat een ieder vrij. Maar juist op de zwarte grond kan tussen de planten van alles opschieten dat minder gewenst is. Met zwarte plastic folie de border afdekken is voor de mycoflora niet gewenst. Het gebruik van fijne steentjes heeft ook geen meerwaarde evenmin als het gebruik van compost. Alleen compost dat uit tuinblad is ontstaan biedt mogelijk nog kansen. Dennenschors wordt gebruikt in omstandigheden waar tevens de bodem een klein beetje mag verzuren. Door een wat dikkere laag toe te passen blijft het schors langer liggen. Ook houtsnippers tussen de vaste planten zijn een optie in een beschaduwde deel van de tuin. Borders en dood hout laten zich ook combineren. Om de paar weken de perken schoffelen en de bodem zwart houden om de bloemen beter tot hun recht te laten komen is niet gunstig voor de mycelia. Met schoffelen worden de mycelia eigenlijk kapotgemaakt. Mijn Geurige schijn-

Figuur 5. Een hoekhuis met 'standaard'-tuin en mogelijkheden om deze paddenstoelvriendelijk in te richten. a. houtsnipperbed, b. bed met houtige vruchtresten, c. dood hout, d. Hazelaar, e. knoteik, f. scheerheg met Haagbeuk, Eenstijlige meidoorn en Zomereik, g. bonsai potten, h. hooiland, i. mosrijk gazon, j. standaard gazon.

Figuur 6. Het aantal soorten paddenstoelen per biotoop. Het gaat om waarnemingen over een periode van 35 jaar.

ridderzwam (*Lepista irina*) stond dan ook in een deel van de tuin waar ik nooit schoffelde omdat diverse kruiden, zoals Stinkende gouwe (*Chelidonium majus*) en Look zonder look (*Alliaria petiolata*) de bodem grotendeels bedekten.

Borders worden zo weinig mogelijk geschoffeld en bodemvestoring wordt beperkt. Houtsnippers tussen de overblijvende planen kunnen kieming van ongewenste eenjarigen voorkomen en bijdragen aan de paddenstoelflora.

Overige biotopen

Chrispijn (1999) beschrijft de paddenstoelflora in het stedelijk gebied van Amsterdam en vermeldt o.a. het Leerkaalkopje (*Psilocybe horizontalis*) groeiend op oude kranten. Maar om nu oude kranten in een hoek van de tuin te laten liggen? Of zijn melding van de Wasgele bekerzwam (*Peziza repanda*) op een oude stoel... Mijn eerste ontmoeting met het Gestreept mestzwammetje (*Cyathus striatus*) (Figuur 2) was op rottend spaanplaat, dat achter de garage was blijven liggen. Ongetwijfeld zal het in de tuin laten voortleven van het in de huiskamer vervangen meubilair of andere huiselijk afgedankt materiaal tot onverwachte mycologische verrassingen kunnen leiden. Maar om dit in de eigen tuin te doen, vooral als deze bescheiden van omvang is, zal menig lezer te ver gaan.

Vijvers voegen veel toe aan een tuin. Het wordt pas voor paddenstoelen interessant als er ook een zône is met veenmos (*Sphagnum* spp.). Tussen dit veenmos kan Kaal veenmosklokje (*Galerina tibitcystus*) of Veenmosgrauwkop (*Tephrocye palustris*) mogelijk verschijnen. Je kunt niet maar een enkel plantje van veenmos in de oever zetten. Dat sterft af omdat het vijverwater te kalkrijk is. Je hebt een grote toef nodig van minimaal een kwart vierkante meter die makkelijker regenwater kan vasthouden en die in de oever net iets boven het waterpeil van de vijver wordt geplaatst. Vetkruid (*Sedum*) wordt voor platte daken geadviseerd met het doel de biodiversiteit te vergroten. Zo'n dak kan een extreem droog biotoop zijn, waar niet voor niets allerlei vetkruiden tegen kunnen. Maar als er mossen gaan groeien kunnen in de herfst paddenstoelen verschijnen. Zo iets is alleen goed te volgen op een laag schuurdakje en mogelijk dat een van de lezers met dit biotoop al ervaring heeft? Mest heeft ook een specifieke mycoflora. Een hoop paardenvijgen in een hoek van de tuin zal mycologisch zeker heel boeiend zijn met ongetwijfeld inktzwammen. Maar de burens en/of medehuisbewoners zullen niet gecharmeerd zijn van de aanhoudende mestlucht. Dus zo iets is alleen te doen met een tuin in het buitengebied en met welwillende medehuisgenoten. Maar misschien dat een hoop konijnenkeutels in de hoek van de tuin wel haalbaar is?

Intermezzo: Paddenstoelen in tuinboeken

Dertig tuinboeken zijn onderzocht op hun aandacht voor paddenstoelen. Het gaat om boeken die verschenen zijn tussen 1965 en 2023. In ruim de helft van de boeken worden paddenstoelen niet genoemd, maar vaak wel roesten of meeldauw als minder gewenste soorten in border- en moestuin. In de overige komen paddenstoelen maar meestal summier voor. In geen enkel boek wordt aangegeven wat je echt voor paddenstoelen kunt doen. Diverse boeken over ecologisch tuinieren noemen wel het gebruik van materiaal dat ook gunstig kan zijn voor paddenstoelen. Al in 1974 stellen Koos Landwehr en Cees Sipkes voor om paden in de natuurtuin te maken van natuurlijk materiaal, zoals houtsnippers, dennennaalden, halfvergaan riet en kortgeknipt riet. Een veel robuuster voorstel doet Dunnet (2019) met een tuinontwerp waarbij hoog gestapelde stammetjes tot muurtjes van 30 – 50 cm breed zijn uitgewerkt voor de grotere tuin. Dit hout verrot en wordt ook jaarlijks weer vervangen. Hij schrijft dan heel poëtisch over dit hout: ‘Ze ontwikkelen ook een nieuwe flora van paddenstoelen, die in de herfst als bloemen aan de stammen ontspruiten’. Een mooi opzetje geeft Maurice van der Molen als hij bij het gazonbeheer kansen voor wasplaten noemt, en ook houtstapels en takkenrillen worden genoemd voor meer natuur. Hij noemt ook mogelijkheden met strobalen in de tuin. Het trekt inktzwammen (*Coprinus* spp.), de Vroege bekerzwammen (*Peziza vesiculosa*) en de Dooiergele mestzwam (*Bolbitius vitellinus*). Het boek waarin de meeste soorten worden genoemd, betreft een encyclopedie (Mikolajski 2004) met 15 soorten. De topscore heeft Hoogenstein (2023) met zijn 1000-soorten tuin. Hij fotografeerde/noteerde weliswaar binnen een jaar (2021) bijna 40 soorten in zijn tuin (plus de groenstrook voor zijn huis), maar het boek gaat niet in op wat je actief kunt doen voor paddenstoelen.

De indeling van de tuin

Een tuin laat zich op velerlei manieren indelen en inrichten. Uit het voorgaande zal duidelijk zijn dat diverse tuinontwerpen paddestoel-onvriendelijk zijn; geheel betegelde tuinen, wekelijks gemaaide gazontuinen met aangeschoffelde bloemperken of tuinen met alleen bodembedekkers (*Pachysandra*, Klimop, *Hedera helix*, Maagdenpalm, *Vinca minor*). Een tuin waarbij ruimte gecreëerd wordt voor paddenstoelen kan sterk lijken op een gemiddelde tuin met tegels, gazons, borders en bloemperken. Belangrijk is om gebruik te maken van het microklimaat van een tuin en de tuin te omtuinen met een (scheer)heg. Juist een door het huis beschaduwde noordzijde is ideaal voor struiken en dood hout (Figuur 5). En onder of nabij deze houtige gewassen kunnen boomstammen, takken of houtsnippers worden aangebracht. Een dergelijk habitat kan vooral in het voorjaar goed worden opgefleurd met bolgewassen als Sneeuwkllokje (*Galanthus nivalis*) of Blauw druifje (*Muscaria botryoides*). Een stinzenflora in het voorjaar laat zich combineren met paddenstoelen in het najaar. Het naar het zuiden gerichte deel van de tuin leent zich voor de ontwikkeling van een bloemrijk grasland. In april kan het geel kleuren dankzij Speenkruid (*Ficaria verna*) (okselsknolletjes laten zich goed uitplanten/uitzaaien) in combinatie met de Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*), in mei kan de Knolboterbloem (*Ranunculus bulbosus*) voor een zee van geel zorgen, gevolgd in juni door de Kleine ratelaar (*Rhinanthus minor*). In de zomer zorgen Gewoon duizendblad (*Achillea millefolium*), Grote ratelaar (*Rhinanthus serotinus*) of Jacobskruiskruid (*Jacobaea vulgaris*) voor kleur. In een tuin is het geen enkel bezwaar dergelijke soorten uit te zaaien, waarbij zaad verzameld is in bermen, dijkhellingen, overhoekjes of zelfs langs opengestelde paden binnen natuurgebieden wanneer soorten daar veel voorkomen. Kleine hoeveelheden zaad kunnen al een groot effect hebben. En na de 1^e of 2^e snede (uiterlijk begin september) krijgt het mos ook in een naar het zuiden gerichte tuin meer ruimte. Het advies is deze tuin met heg te omtuinen, zodat bij een steeds lagere zonnestand ook de op het zuiden gerichte tuin steeds meer schaduw krijgt. Beschaduwning vanaf september is belangrijk om er voor te zorgen dat de tuin op zonnige dagen niet meer uitdroogt. Het blijft dan constant vochtig. Door het reliëf

en hoge gras is maaien met een grasmaaier geen optie. Maaien (eigenlijk dus hooien) kan met bosmaaier, of meer CO₂ vriendelijk met zeis, sikkels of een heggenschaar.

Het resultaat van 35 jaar

Paddenstoelen in de eigen tuin geven ongekeende kansen voor onderzoek. Door de gunstige ligging is het mogelijk dagelijks de ontwikkelingen te volgen en gedurende de hele herfst het aantal vruchtlichamen per soort bij te houden. Dergelijke tijdreeksen maken het mogelijk enkele aspecten van paddenstoelen te bestuderen waaraan tot nu toe weinig aandacht is besteed, nl. de levensduur van de vruchtlichamen. Leusink (1995) heeft dit vanuit het Biologisch Station Wijster uitgebreid bestudeerd en mijn onderzoek naar drie graslandsoorten is eerder in Coolia gepubliceerd (Bremer 2021). Op dit gebied is nog veel te doen.

In totaal vond ik in mijn eigen tuin gedurende 35 jaar 74 soorten paddenstoelen op 135 m² (Tabel 2). Het gaat om een tuin met een grotendeels ecologische inrichting. Bij de verdeling van het aantal waargenomen soorten over de biotopen scoort vooral het hooiland erg goed – zeker ook gezien het beperkte oppervlak. Ook scoort het houtsnipperbed en 'Hazelaar' redelijk goed. Andere biotopen scoren minder, maar dat heeft deels ook met verschillen in oppervlakte van doen (Figuur 6). Bijna dagelijks heb ik mijn tuin gedurende al die jaren bezocht en zeker één maal per week goed geïnspecteerd op paddenstoelen. Bij mijn brede heg moet ik toegeven dat in de heg kijken niet zo makkelijk is. Er zal wat gemist zijn. Het hooiland werd gedetailleerd in de gaten gehouden. Ruwe aardster (*Geastrum campestre*) en Vuurmelkzwam (*Lactarius pyrogalus*) zijn de meest bijzondere waarnemingen, maar een score van drie wasplaten in je

Belangrijke adviezen samengevat paddenstoelentuin 1.0

- * Zo veel mogelijk inlandse bomen en struiken planten, eventueel in knotvorm.
- * Gazon nooit bemesten en een deel pas na 15 juni hooien, met name het meeste beschaduwde deel. Vermossing hier niet tegengaan, maar koesteren. Tweede maaibeurt voor begin september.
- * Dood hout op vochtige plekken in verschillende maten van verschillende bomen (minder dan 20 cm dik). Dit hout bewust in perioden van langdurige droogte vochtig houden.
- * In bloemperken of borders zo weinig mogelijk de bodem te verstoren. Liever *ongewenste soorten* er één voor één uittrekken dan schoffelen. Gebruik als mulch boomschors of houtsnippers.

paddenstoelentuin 2.0

- * Maak een kruidenrijk hooiland met verschillende grondsoorten: humusarm zand, kalkrijk humusarm zand, leem, lichte zavel of mergel. Veen heeft geen zin buiten een bakconstructie en verdroogt snel. Humusarm materiaal is ruimschoots in de handel. Aan de andere grondsoorten is moeilijker te komen.
- * Zorg voor wat reliëf en zo mogelijk voor een nat – droog gradient met een vijver. Een grote pluk veenmos langs de rand heeft meerwaarde.
- * Vervang exotische bomen en struiken door inlandse soorten, met Zomereik als meest aantrekkelijke soort. De Zomereik is makkelijk in vorm te houden, ook in een kleine tuin, door te kiezen voor de eik als knotboom die om het jaar wordt geknot. De Ligusterheg wordt vervangen door Beuk of Haagbeuk.
- * maak hoekje(s) met eikels, bolsters van wilde kastanjes, kegels van sparren en dennen en houd dat vochtig bij perioden met weinig regen.
- * zorg voor dikker dood hout (> 32 cm in doorsnede....) om echt de afbraak van hout jarenlang mee te maken. Dergelijk dik hout is zwaar en niet in de handel. Eventueel vragen aan bosbeheerder als zich kansen voor doen of in de buurt wanneer oud hout wordt gekapt en verwijderd.

voortuin is ook een aardig resultaat. En eigenlijk is elke soort elk jaar een moment van verwondering en stimulans om door te gaan met het *mycologisch tuinieren*.

Literatuur

- Adema, J.P.H.M., 1999. Paddestoelen in Leiden. *Coolia* 42(1): 21–31.
- Arnolds, E.J.M. & A. van den Berg. 2005. De opkomst van snipperpaddenstoelen. *Coolia* 48(3):131–146.
- Berg-Blok, A. van den & J. Anema-Balke, 2002. Cedergrondbekerzwam (*Geopora sumneriana*): zoekt en gij zult vinden? *Coolia* 45(1): 13–15.
- Bergh, F.A. van den, 1999. Voorjaarspaddestoelen in tuinen. *Coolia* 42(1): 38–41.
- Bremer, P. 2021. De levensduur van enkele graslandpaddenstoelen in een stadstuin. *Coolia* 64(1):15–30.
- Chrispijn, R., 1999. Champignons in de Jordaan. De paddestoelen van Amsterdam. Uitg. Schuyt & Co. Haarlem. 258 pag.
- Chrispijn, R., E. Arnolds & B. de Vries, 2015. Parken, begraafplaatsen, boomgaarden, erven en tuinen. Hoofdstuk 20a. in: Werkgroep Paddenstoelen Kartering Drenthe. Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe. Deel 2. Graslanden, heiden, moerassen, cultuurland.
- Dekker, M.W., P. Bremer & G. Londo. 2002. De grasland-paddenstoelenflora van een proeftuin met natuurlijke vegetatie. *Coolia* 45(1): 17–24.
- Dunnet, N., 2019. Natuurlijke tuinen & landschappen. Terra
- Geesink, J. 1990. Over twee zeldzaamheden in eigen tuin. *Coolia* 33(4):95–100.
- Gilbert, O.L. & P. Anderson 1998. Habitat Creation and Repair. Oxford University Press.
- Hooff, H. van, H. Lammers, L. Raaijmakers en TH. Boudewijns 2016. Tuinieren in een minituin. *Coolia* 59(2):73–78.
- Hoogenstein, L., 2023. Mijn 1000 soorten tuin.
- Hoogschagen, J. 1996. Inktboleten in de voortuin. *Coolia* 39(2): 98.
- Jalink, L.M., P.J. Keizer, E. Brouwer, R. Douwes, G.J. Immerzeel, M.M. Nauta, L.P. Tolsma & M. van Tweel, 2000. Oog voor paddenstoelen: tips voor beheersmaatregelen gericht op behoud en herstel van mycologische waarden. *Coolia* 44(4): 233–249.
- Landwehr, J. & C. Sipkes, 1974. Wilde planten tuinen. IVN, Amsterdam
- Leusink, L., 1995. De levensduur van paddenstoelen. *Coolia* 38: 106–114.
- Londo, G., 1987. Natuurtuinen en -parken, aanleg en onderhoud, Thieme Zutphen.
- Mason, P.A., F.T. Last, J. Pelham, K. Ingleby, 1982. Ecology of some fungi associated with an ageing of birches (*Betula pendula* and *B. pubescens*). *Forest Ecology and Management* 4: 19–39.
- Mikolajski, A., 2004. The partial encyclopedia of gardens pests and diseases.
- Molen, M. van der, 2017. De natuur behagen. Wildplukker Boeken.
- Osinga, W., E. Arnolds, P.-J. Keizer & T.W. Kuyper, 2013. Paddenstoelen in het natuurbeheer. OBN preadvies paddenstoelen. Deel 1. Ecologie, knelpunten en kennislacunes. Rapport nr. 2013/OBN 181-DZ.
- Temorshuizen, A., 2003. Fraude in mycoland. *Coolia* 46(3): 204–205.
- Verrijdt, G., 2005. Een bijzondere paddestoelwaarneming uit Noord-Limburg. *Coolia* 48(1): 19.

➔

Tabel 1. Het aantal mycorrhiza soorten per boom- of struiksoort, geschiktheid van soort voor gemiddelde tuin en ook entomologisch betekenis. **Aut** = autochtoon, dus al lang als wilde soort in Nederland. 0 = niet autochtoon, 1 = autochtoon. **Tuin:** geschikt voor kleine tuin, eventueel in vorm van een knotboom. 0 = ongewenst in tuinen, 1 = goede tuinsoort, meestal in knotvorm, 2 = matige soort, 3 = niet zo geschikt voor tuinen. **Myc:** aantal soorten ectomycorrhiza soorten (indeling naar Osinga et al., 2013): 0 = geen betekenis, + = enige betekenis, ++ = betekenis, +++ = grote betekenis, ++++ = hele grot betekenis. **Insecten en mijten:** Het aantal soorten insecten en mijten op genoemde soorten in het Verenigd Koninkrijk (naar Gilbert & Anderson 1998). **Vlinders:** Het aantal soorten vlinders in het Verenigd Koninkrijk. ? = onbekend of niet vermeld door Gilbert & Anderson (1998).

*) data P. Bremer

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Tuin	Myc	Insecten en mijten	Vlinders
Inheemse soorten					
Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	1	0	51	24
Gewone esdoorn	<i>Acer pseudplatanus</i>	2	0	43	17
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	2	+++	141	71
Berk	<i>Betula spp.</i>	1	+++	334	213
Haagbeuk	<i>Carpinus betulinus</i>	1	+++	51	32
Tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>	3	+++	11	1
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	1	+++	106	68
Tweestijlige meidoorn	<i>Crataegus laevigata</i>	1	+?	?	?
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	1	+?	209	158
Brem	<i>Cysticus scoparius</i>	1	0	?	39
Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>	2	++++	98	51
Es	<i>Fraxinus excelsior</i>	2	0	68	32
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	1	0	10	8
Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>	3	0	32	14
Lariks	<i>Larix spec.</i>	3	++	38	15
Fijnspar	<i>Picea abies</i>	3	+++	70	13
Den	<i>Pinus spec.</i>	3	+++++	172	36
Populier, incl. Ratelpopulier	<i>Populus spec.</i>	3	+++	153	69
Zoete kers	<i>Prunus avium</i>	2	0	4	?
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>	3	0	153	114
Wintereik	<i>Quercus petraea</i>	2	++++?	?	?
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	2	+++++	423	193
Braam	<i>Rubus spp.</i>	1	0	?	63
Kruipwilg	<i>Salix repens</i>	0	++++	?	?
Wilg (inclusief Boswilg)	<i>Salix spp.</i>	2	+++	450	166
Vlier	<i>Sambucus nigra</i>	1	0	?	4
Lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	1	0	58	28
Taxus	<i>Taxus baccata</i>	1	0	6	3
Linde	<i>Tilia spec.</i>	2	++++	57	31
Gaspeldoorn	<i>Ulex europaeus</i>	3	0	29	?
Iep	<i>Ulmus glabra</i>	2	0	124	24
Exoten					
Zilverspar	<i>Abies alba</i>	2	++	?	?
Japanse zuurbes	<i>Berberis thunbergia</i>	1	0	0?	0?
Vlinderstruik	<i>Buddleia davidii</i>	1	0	0?	0?
Lambertsnoot*)	<i>Corylus maxima</i>	1	++	?	?
Chinees klokje	<i>Forsythia x intermedia</i>	1	0	0?	0?
Japanse liguster	<i>Ligustrum ovalifolium</i>	1	0	>1	>1?
Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>	0	0	?	?
Douglasspar	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	2	+	?	?
Fruitbomen					
Appel	<i>Malus domestica</i>	1	0	?	?
Peer	<i>Pyrus communis</i>	1	0	?	?

Tabel 2. Paddenstoelen in een Zwolse tuin gedurende 35 jaar.

(2) = minimaal twee soorten

<i>Agaricus arvensis</i>	<i>Galerina spec.</i>	<i>Mycena flavo-alba</i>
<i>Agaricus augustus</i>	<i>Galerina subclavata</i>	<i>Mycena galericulata</i>
<i>Agaricus bisporus</i>	<i>Geastrum campestre</i>	<i>Mycena leptcephala</i>
<i>Agaricus campestris</i>	<i>Gerronema swartzii</i>	<i>Mycena olivaceomarginta</i>
<i>Agaricus sylvatica</i>	<i>Hebeloma helodes</i>	<i>Mycena spec.</i>
<i>Agrocybe praecox</i>	<i>Hemimycena delectabilis</i>	<i>Mycena vitilis</i>
<i>Alnicola bohemica</i>	<i>Hygrocybe conica</i>	<i>Nectria cinnabarina</i>
<i>Alnicola escharoides</i>	<i>Hygrocybe psittacina</i>	<i>Panellus stipticus</i>
<i>Arrhenia returga</i>	<i>Hygrocybe virginea</i>	<i>Paxillus involutus</i>
<i>Clitocybe flaccida</i>	<i>Inocybe spec.</i>	<i>Pholiotina arrhenii</i>
<i>Clitocybe metachroa</i>	<i>Laccaria laccata</i>	<i>Psathyrella condolleana</i>
<i>Conocybe spec. (2)</i>	<i>Laccaria tortilis</i>	<i>Psathyrella corrugis</i>
<i>Coprinus auricomus</i>	<i>Lactarius pyrogalus</i>	<i>Psathyrella gracilis</i>
<i>Coprinus comatus</i>	<i>Lepiota subincarnata</i>	<i>Psathyrella prona</i>
<i>Coprinus disseminatus</i>	<i>Lepista cristata</i>	<i>Psathyrella puliliformis</i>
<i>Coprinus lagopus</i>	<i>Lepista irina</i>	<i>Psathyrella spec.</i>
<i>Coprinus leiocephalus</i>	<i>Leucoagaricus leucothites</i>	<i>Psilocybe fasciculare</i>
<i>Coprinus plicatilis</i>	<i>Lycoperdon perlatum</i>	<i>Rhytisma acerinum</i>
<i>Crepidotus mollis</i>	<i>Lyophyllum decastes</i>	<i>Rickenella swartzii</i>
<i>Crinipellis scabella</i>	<i>Macrolepiota rhacodes</i>	<i>Scleroderma bovista</i>
<i>Cyathis striatus</i>	<i>Marasmius curreya</i>	<i>Tubaria furfuracea</i>
<i>Entoloma hebes</i>	<i>Marasmius oreades</i>	<i>Xerocomus chrysenterion s.l.</i>
<i>Entoloma sericeum</i>	<i>Mycena adscendens</i>	<i>Xylaria hypoxylon</i>
<i>Entoloma sordidulum</i>	<i>Mycena cf rorida</i>	
<i>Flammulina velutipes</i>	<i>Mycena filopes</i>	